

2017-04-09

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2017/164

Natur- och trafiknämnden

Friluftsanslagemang i kommunens naturområden

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden beslutar att förslag på riktlinjer för friluftsanslagemang i kommunens naturområden ska skickas på remiss till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, kommunsstyresens arbetsutskott samt fritidsnämnden.

Sammanfattning

Tillgängligheten till kommunens naturområden är en förutsättning för många föreningars och skolors verksamhet, men den är också en levande miljö för växter och djur där vi måste visa varsamhet och hänsyn. Vid tillstånd av friluftsanslagemang har kommunen för avsikt att följa Naturvårdsverkets allmänna råd men de behöver förtydligas samt anpassas till kommunens förutsättningar. Natur och trafiknämnden beslutar därför att ett förslag på riktlinjer för Friluftsanslagemang i kommunens naturområden ska skickas på remiss till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, kommunsstyresens arbetsutskott samt fritidsnämnden.

Ärendet

Tillgängligheten till kommunens naturområden (skyddad natur och övrig skogsmark) är en förutsättning för många föreningars och skolors verksamhet men naturområdena är också en levande miljö för växter och djur där vi måste visa varsamhet och hänsyn. Dessa två intressen är särskilt kopplade till kommunens övergripande mål ”Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka”.

För att genomföra ett större friluftsanslagemang i kommunens naturmark krävs tillstånd. Det finns emellertid ett behov att klargöra vilka riktlinjer kommunen har för att handläggningen av dessa tillstånd ska bli enklare och snabbare. Det är även viktigt att föreningar och skolor m fl. enkelt kan utläsa vad som gäller vid friluftsanslagemang i Nackas naturområden för att de ska kunna planera sin verksamhet.

I det program som antagits för Nyckelviken och Velamsunds naturreservat står: *”Tävlingar och andra större evenemang ska ske med hänsyn till naturen, djuren och befintliga verksamheter. Det betyder att inga större evenemang utanför anlagda vägar eller stigar bör ske april – juli. Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag tillåts då det är förenligt med reservatets föreskrifter. Arrangemang på arrende mark kan inte ske utan samråd med arrendatorn. Betesmark ska skyddas mot slitage när marken är känslig och betet växer till på vår och försommar.”*

I övrigt finns inget politiskt beslut om när det krävs tillstånd för att genomföra ett arrangemang i kommunens naturmark.

Naturvårdsverket har i samråd med orienteringsförbundet tagit fram allmänna råd kring orientering i skog och mark. De Allmänna Råden är avsedda som vägledning för organisationer som arbetar med organiserat friluftsliv. De är främst avsedda för orienteringsverksamheten (inklusive skidorientering) men gäller även för andra organisationer som bedriver friluftsverksamhet i organiserad form.

På kommunens hemsida finns riktlinjer som till stor del är baserade på Naturvårdsverkets allmänna råd. Dessa är emellertid inte politiskt beslutade och inte tillräckligt tydliga. Det finns exempelvis många olika uppfattningen vad ett stort friluftsanslagemang är och under vilka tider arrangemang i naturen kan genomföras.

Natur- och trafiknämnden och fritidsnämnden har givit enheterna ett uppdrag att ta fram en friluftstrategi för kommunen. Inom ramen för detta arbete har ett förslag till framtida riktlinjer för friluftsanslagemang i kommunens naturområden tagits fram. Hela förslaget till friluftstrategi kommer att redovisas för nämnderna under hösten 2017.

Nackas naturområden

De flesta av kommunens naturområden är små och avgränsade med bebyggelse runt om. Djurlivets levnadsbetingelser är därför begränsat till just detta område. Det innebär att många arter inte har möjlighet att förflytta sig till andra områden vid hot eller annan fara eller hitta frizoner vid högt besöksstryck. Nyckelviken, Skogsö och Tollare har en areal på cirka hundra hektar och Skarpnäs på drygt två hundra hektar. Kommunens största naturområde är Velamsunds naturreservat på sjuhundra hektar.

Arealerna på kommunens naturområden kan jämföras med Tyresta nationalpark och Tyresta naturreservat som tillsammans utgör fem tusen hektar. I nationalparken som ligger intill reservatet tillåts ingen orientering. I reservatet som är tretusen hektar tillåts orientering enligt Naturvårdsverkets allmänna råd.

En orienteringstävling eller annat friluftsanslagemang använder ofta en liten del av ett naturområde men områdets storlek spelar stor roll för djurens möjligheter att förflytta sig till andra områden vid störning. Slitaget vid kontroller osv. har visat sig vara mycket liten även vid större tävlingar. Kommunens riktlinjer koncentreras därför till hänsynstagande till djurlivet utifrån konnektivitet (möjligheten till spridning och fria passager för djur och växter) och djurens möjlighet till frizoner.

Velamsund utgör en del av Värmdökilen vilket gör att konnektiviteten med andra naturmarker är god. Här är det därför möjligt vid t ex orientering att de första löparna driver djuren till lugna områden som inte berörs av arrangemanget. Således är Velamsunds naturreservat det naturområde i kommunen där större friluftsanslag kan genomföras samtidigt som det är möjligt att visa hänsyn till djurlivet.

Förslag riktlinjer friluftsanslag i Nackas naturområden

Nacka kommun har för avsikt att följa Naturvårdsverkets allmänna råd men de behöver förtydligas samt anpassas till kommunens förutsättningar. Enligt denna skrift (Naturvårdsverkets allmänna råd 96:4) infaller vårdatumperioden mellan den 11 maj och 30 juni i Stockholmsregionen. När det gäller orienteringsridrotten innebär det att inga öppna arrangemang sanktioneras inom regionen under vårdatumperioden. Enligt samma skrift är tidpunkter i nära anslutning till vårdatumperioden också känslig och där ska särskild hänsyn tas. Dessa perioder är 1 maj till 10 maj och 1- 10 juli. Där står det bland annat: *"av hänsyn till högräntiga djur och djur med nyfödda kalvar bör större arrangemang inte förläggas i omedelbar anslutning till vårdatumperiodens (period 1) inledning och avslutning"* (1-10 maj och 1-10 juli). Vidare står det att: *"öppna arrangemang ska sanktioneras (det vill säga större tävlingar), medan föreningsinterna och skolornas mindre tävlingar kan genomföras under vissa förutsättningar"*.

Utifrån Nackas förutsättningar är enhetens bedömning att ett större friluftsanslag är ett arrangemang med minst tre hundra deltagare som nyttjar ett område som inbegriper både skog och öppen mark. Deltagargränsen för tävlingar under perioden som naturvårdsverket har pekat ut som känslig (ej vårdatumperioden) har därför satts till tre hundra personer oavsett område. I de allmänna råden anges att under vårdatumperioden bör i princip inget annat än mindre, begränsade friluftsanslag genomföras vilket inte bedöms inbegripa orientering.

En friluftsdag för skolan som nyttjar en begränsad yta såsom en öppen yta i ett naturområde eller en motionsslänga inom en begränsad del av ett naturområde **kan däremot vara möjligt** att genomföra under vårdatumperioden. Alla arrangemang ska anmälas till kommunen.

I Nacka kommun finns flera naturreservat som inte har så stor areal. Enheten för planering och tillstånd bedömer därför att orienteringstävlingar där deltagarna är fler än fem hundra personer inte är lämpligt på dessa platser. Undantaget är det lite större naturreservatet Velamsund där det även finns öppna ytor som kan lämpa sig för start och mål. Här ska sökande förening och kommunen komma fram till ett rimligt antal vid varje tillfälle. För Velamsund gäller även att arrendatorn Nacka ridhus AB godkänt tävlingen om arrangemanget skall nyttja de öppna markerna.

Riktlinjer för friluftsanslag i kommunens naturområden

Alla arrangemang ska anmälas till kommunen.

	Jan – 31 april	1 – 10 maj Inledning vår- datumperioden	11 maj – 30 juni vår- datumperioden	1 juli – 10 juli Avslutning vår- datumperioden	11 juli – 31 dec
Velamsunds- naturreservat	Större tävlingar eller andra friluftsanslag över 500 personer tillåtet	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 300 personer tillåtet	Mindre, begränsade friluftsanslag kan genomföras	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 300 personer tillåtet	Större tävlingar eller andra friluftsanslag över 500 personer tillåtet
Övriga natur- områden i kommunen	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 500 personer tillåtet	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 300 tillåtet	Mindre, begränsade friluftsanslag genomföras.	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 300 tillåtet	Tävlingar eller andra friluftsanslag med max 500 personer tillåtet

Ekonomiska konsekvenser

Kortare handläggningstider innebär mindre personalkostnader.

Bilagor

b_Naturvårdsverkets allmänna råd

Konsekvenser för barn

Kommunens naturmarker är viktiga för barn och ungdomars välmående och utveckling.

Mikael Ranhagen
Enhetschef
Enheten för planering och tillstånd

Liselott Eriksson
Natur- och friluftstrateg
Enheten för planering och tillstånd